

Warszawa, dnia 7 sierpnia 2025 r.

Poz. 1083

USTAWA

z dnia 25 lipca 2025 r.

o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350, 620, 622, 769 i 820) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w pkt 2 w lit. zd średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. ze w brzmieniu:
„ze) ubezpieczony będący marynarzem zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenia społeczne;”;
- 2) w art. 6 w ust. 1 w pkt 23 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 24 w brzmieniu:
„24) marynarzami.”;
- 3) w art. 8 dodaje się ust. 16–21 w brzmieniu:

„16. Za marynarza uważa się osobę zamieszkujejącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wykonującą pracę na podstawie marynarskiej umowy o pracę, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2257 oraz z 2025 r. poz. 620), zwanej dalej „marynarską umową o pracę”, lub innej umowy dotyczącej świadczenia przez marynarza pracy na morzu na statku o pojemności brutto (GT) 100 jednostek i wyższej oraz o przynależności polskiej albo innej niż polska, która dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, przedkładając jednocześnie kopię zaświadczenia wydanego przez agencję zatrudnienia albo dyrektora urzędu morskiego, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

17. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 16, wydaje marynarzowi:

- 1) niekorzystającemu z pośrednictwa w zawarciu marynarskiej umowy o pracę lub innej umowy dotyczącej świadczenia pracy na morzu z armatorem – dyrektorem urzędu morskiego, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu, właściwy dla miejsca zamieszkania marynarza albo
- 2) korzystającemu z pośrednictwa w zawarciu marynarskiej umowy o pracę lub innej umowy dotyczącej świadczenia pracy na morzu z armatorem – agencją zatrudnienia, o której mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu, pośrednicząca w zawarciu umowy.

18. Podmioty, o których mowa w ust. 17, potwierdzają w zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 16, posiadanie statusu marynarza oraz datę jego uzyskania w celu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, a także datę rozpoczęcia i datę planowanego zakończenia pracy na statku morskim – na podstawie przedłożonych przez marynarza dokumentów w postaci marynarskiej umowy o pracę lub innej umowy dotyczącej świadczenia przez marynarza pracy na morzu, wpisów do książeczki żeglarskiej lub praktyki pływania potwierdzonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 68 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 883).

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu oraz ustawę z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”.

19. Do terminów i trybu wydawania zaświadczenia, o którym mowa w ust. 16, stosuje się przepisy działu VII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769).

20. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 16, jest ważne przez okres 1 miesiąca od dnia jego wydania.

21. Do określania właściwości dyrektora urzędu morskigo stosuje się odpowiednio art. 17 ust. 1a ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim.”;

4) w art. 9:

a) ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4–5a, 8, 10 i 24, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego. Mogą one jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów.”;

b) po ust. 2c dodaje się ust. 2d w brzmieniu:

„2d. Osoba spełniająca warunki do objęcia jej obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24, oraz z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4–6, 7a, 7b i 10, jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami jako marynarz. Może ona jednak dobrowolnie, na swój wniosek, być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów albo zmienić tytuł ubezpieczeń, o ile podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4–6, 7a, 7b i 10, w danym miesiącu jest nie niższa niż określona w art. 18 ust. 4 pkt 5a.”;

5) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 12, 23 i 24.”;

6) w art. 13 w pkt 18 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 19 w brzmieniu:

„19) marynarze – od dnia oznaczonego jako dzień uzyskania statusu marynarza w zaświadczeniu, o którym mowa w art. 8 ust. 16, do dnia upływu 12 miesięcy kalendarzowych liczonych od dnia oznaczonego w tym zaświadczeniu jako dzień uzyskania statusu marynarza, z wyłączeniem okresu zawieszenia statusu marynarza trwającego nie krócej niż 1 miesiąc i nie dłużej niż 3 miesiące w danym roku kalendarzowym.”;

7) w art. 16 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe:

- 1) osób prowadzących pozarolniczą działalność,
- 2) osób, o których mowa w art. 7,
- 3) marynarzy

– finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni.”;

8) w art. 18 dodaje się ust. 16 w brzmieniu:

„16. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe marynarzy stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż kwota minimalnego wynagrodzenia.”;

9) w art. 36:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, 10 i 24, z zastrzeżeniem ust. 2, należy do tych osób.”;

b) po ust. 4b dodaje się ust. 4c i 4d w brzmieniu:

„4c. Zgłoszeń, o których mowa w ust. 3, marynarze dokonują nie później niż ostatniego dnia okresu, o którym mowa w art. 8 ust. 20.

4d. W przypadku braku dokonania przez marynarza zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych albo dokonania takiego zgłoszenia po terminie nie powstaje obowiązek podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24.”;

c) dodaje się ust. 18–22 w brzmieniu:

„18. Marynarz przekazuje jednostce organizacyjnej Zakładu zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych oraz kopię zaświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 16.

19. Jeżeli osoba wykonująca pracę na morzu na statku o przynależności polskiej, która jest zatrudniona na podstawie marynarskiej umowy o pracę i podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stosunku pracy, zmienia tytuł do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych na określony w art. 6 ust. 1 pkt 24, przekazuje dotychczasowemu płatnikowi składek oświadczenie w tym zakresie wraz z kopią zaświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 16.

20. Płatnik składek będący pracodawcą osoby, o której mowa w ust. 19, dokonuje wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych, o którym mowa w ust. 11, od dnia wskazanego w zaświadczeniu, o którym mowa w art. 8 ust. 16, jako dzień uzyskania statusu marynarza.

21. Osoba rozpoczynająca pracę na morzu na statku o przynależności polskiej, która jest zatrudniona na podstawie marynarskiej umowy o pracę, podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stosunku pracy, jeżeli nie złoży płatnikowi składek oświadczenia, o którym mowa w ust. 19, przed terminem określonym w ust. 4 oraz nie dokona zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24.

22. Płatnik składek zgłasza do ubezpieczeń społecznych osobę, o której mowa w ust. 21, w terminie określonym w ust. 4. Przepisy ust. 2 i 9 stosuje się odpowiednio.”;

10) po art. 36aa dodaje się art. 36ab w brzmieniu:

„Art. 36ab. 1. Marynarz po zakończeniu wykonywania pracy na statku morskim może dokonać zawieszenia statusu marynarza na okres do 3 miesięcy w danym roku kalendarzowym, jeżeli w tym okresie nie wykonuje pracy na statku morskim.

2. Z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1, można skorzystać w całości lub w 3 częściach nie krótszych niż pełny miesiąc kalendarzowy.

3. Zgłoszenie zawieszenia statusu marynarza następuje w zgłoszeniu wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych, o którym mowa w art. 36 ust. 11, a w przypadku wznowienia statusu marynarza dokonuje się ponownego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od dnia zaistnienia tego faktu.”;

11) w art. 47:

a) ust. 2c otrzymuje brzmienie:

„2c. Osoby, o których mowa w ust. 2d–2f i 2fb, są zwolnione z obowiązku składania deklaracji rozliczeniowej lub imiennych raportów miesięcznych za kolejny miesiąc także wówczas, gdy zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca jest spowodowana wyłącznie zmianą kwoty minimalnego wynagrodzenia lub przeciętnego wynagrodzenia.”;

b) po ust. 2fa dodaje się ust. 2fb w brzmieniu:

„2fb. Płatnik składek zgłaszający do ubezpieczenia wyłącznie osobę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24, jest zwolniony z obowiązku składania deklaracji rozliczeniowej oraz imiennych raportów miesięcznych za kolejny miesiąc, jeżeli w ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej zadeklarował do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne kwotę w wysokości określonej w art. 18 ust. 16.”;

12) po art. 112a dodaje się art. 112b w brzmieniu:

„Art. 112b. 1. Marynarz zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może, na swój wniosek, złożony do Zakładu, opłacić składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za wybrane miesiące w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2025 r., w których nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

2. Warunkiem opłacenia składek, o których mowa w ust. 1, jest złożenie wniosku w terminie do dnia 31 grudnia 2027 r. wraz z zaświadczeniem potwierdzającym posiadanie statusu marynarza przez przynajmniej 3 miesiące w każdym roku wskazanym w ust. 1, za który marynarz wnosi o opłacenie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

3. Marynarze przesyłają deklaracje rozliczeniowe oraz opłacają składki za miesiące, o których mowa w ust. 1, w terminie opłacania składek za miesiąc, w którym został złożony wniosek, o którym mowa w ust. 2.

4. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, jest wydawane przez dyrektora urzędu morskiego. Przepisy art. 8 ust. 16–19 oraz ust. 21 stosuje się odpowiednio.

5. Miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązująca w miesiącu, za który są opłacane składki.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501) w art. 2a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1, 2, 5 i 6, nie przysługują osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym, osobom współpracującym z osobami fizycznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.²⁾), duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenia oraz marynarzom, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 257 i 620) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w ust. 3 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 13a w brzmieniu:
„13a) wykonywania pracy na statku morskim przez marynarza, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, albo w okresie objęcia ubezpieczeniem wypadkowym, jeżeli nastąpiło poza okresem wykonywania pracy.”;
- 2) w art. 5 w ust. 1 w pkt 14 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14a w brzmieniu:
„14a) kapitan statku morskiego o przynależności polskiej, na którym jest wykonywana praca, lub wyznaczona przez niego osoba, a w pozostałych przypadkach Zakład – w stosunku do marynarzy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”;
- 3) w art. 6 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) będącym marynarzami, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych”.

Art. 4. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 66 w ust. 1 w pkt 1 w lit. i średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. j w brzmieniu:
„j) marynarzami, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;”;
- 2) w art. 68 uchyla się ust. 8a;
- 3) w art. 69 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c–j, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.”;
- 4) w art. 81 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d–j, pkt 3 i 35, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.”;
- 5) w art. 87 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) osób wymienionych w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c–j, pkt 1a, 3–8, 8b–16a, 19, 21–24 i 24b – pobierających zasiłek dla bezrobotnych lub stypendium, pkt 24a i 25 – pobierających zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, pkt 26–30 i 32–33 oraz w art. 68 są opłacane i ewidencjonowane w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem pkt 2;”.

Art. 5. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2257 oraz z 2025 r. poz. 620) w art. 22 uchyla się ust. 2.

Art. 6. W ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. poz. 858 oraz z 2025 r. poz. 619) w art. 7 w pkt 2 w lit. a wyrazy „10 i 23” zastępuje się wyrazami „10, 23 i 24”.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1222 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 222, 621, 622 i 769.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 858, 1222, 1593, 1615 i 1915 oraz z 2025 r. poz. 129, 304, 620, 637 i 779.

Art. 7. Osoby, które w dniu wejścia w życie ustawy podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako pracownicy wykonujący pracę na statkach morskich o przynależności polskiej, nadal podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tego tytułu, jeżeli nie złożą płatnikowi składek oświadczenia, o którym mowa w art. 36 ust. 19 ustawy zmienianej w art. 1, wraz z kopią zaświadczenia, o którym mowa w art. 8 ust. 16 ustawy zmienianej w art. 1, oraz nie dokonają zgłoszenia do ubezpieczeń z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*